ఓదార్చవలసి ఉన్నది. ఇలాటి సవాలక్ష సమస్యల మధ్య డాక్టర్ జోసెఫ్ ఆత్మ హత్య చేసుకుని ఒక చిన్న రాజకీయ సమస్య తెచ్చిపెట్టాడు.

ఇది రాజకీయ సమస్య కావటమే ఒక విధంగా మన దేశంలో ప్రజా స్వామ్యం అమలు జరుగుతున్నట్టు రుజువు చేసేసింది. ప్రజాస్వామ్యంలో ఎంతసేపూ ప్రజలలో చైతన్యానికి అను గుణంగా పాలకులు నడుచుకుంటారు. డాక్టర్ జోసెఫ్‌లాగా ఇంకా ఎంతమంది సమర్థులు తాము పిల్లలకు సరిగా తిండి పెట్టలేని అసమర్థతతో బాధ పడు తున్నారో చకచకా ఆరా తీస్తున్నారు. పొట్టి శ్రీరాములు చావుతో ఆంధ్రరాష్ట్రం సమస్య మొన్న తేలినట్టుగా దేశంలోని సమర్థుల అసమర్థత గురించి తీవ్రంగా విచారణ జరుగుతుంది. అప్పుడు మంచి శాస్త్రవేత్త లంతా పైకి వచ్చి దేశాన్ని ముందుకు నడిపిస్తారు. అంతా చక్క బడుతుంది. అందరూ సుఖంగా ఉంటారు.

అంతేకాదు. డాక్టర్ జోసెఫ్ కుటుం బానికి విరాళాలు కూడా పోగవు తున్నాయి. ఇందులో ఆదాయపు పన్ను పోగా మిగిలినది తప్పక వాళ్ళకు సహా యంగా ఉంటుంది. డాక్టర్ జోసెఫ్‌కు "రిట్రాస్పెక్టివ్ ఎఫెక్ట్"తో "ఇంక్రి మెంట్స్" వచ్చినట్టే భావించుకోవచ్చు.

కరడు గట్టిన ప్రజాస్వామ్యానికి ఆట పట్టయిన అమెరికాలో బాగుపడిన వాణ్ణి గురించి ఒక కథ చదివాను. వాడు యూరప్ నుంచి అమెరికాకు వచ్చి శ్రామికుడుగా పని చేస్తూంటాడు. ఇంతలో సమ్మె జరుగుతుంది. సమ్మెలో ఒక హత్యకూడా జరుగుతుంది. హత్యా నేరం ఈ కార్మికుడిపైన పడుతుంది. వాణ్ణి ఖైదులో పెడతారు. పదేళ్ళు అయాక అసలు హంతకుడు నిజం బయట పెడతాడు. ఉత్తుత్త హంతకుణ్ణి జైలు విడిపించారు; పదివేల డాలర్లు పరి హారం ఇచ్చారు. వాటిని తీసుకుని వాడు వాళ్ల ఊరికి పోయి పెద్ద పెట్టుబడి దారయినాడని నా అనుమానం. చెప్ప వచ్చిందేమంటే ప్రజాస్వామ్యంలో అన్యాయానికి గురి అయినవాడికి ఏదో లాగున లాభిస్తుంది.

"ఇదే రష్యాలోనో, చైనాలోనో అయితేనా ?" అన్నాడు గోళ్ళు గిల్లు కునే ఆయన. "అధికార్లపైన ఇలా పిటీషన్లు పెట్టుకున్నవాణ్ణి అమాంతం పట్టుకుపోయి ఏ నిర్జనప్రదేశంలోనో [illegible] పోతుంటే వెనకనుంచి కాల్చి, పారి పోతుంటే కాల్చా మనేవాళ్ళు".

"ఇలా చందాలూ అవీ వేసుకోవటం ఉండదేం ?" అన్నాను.

"చందాలా ? వేసిన వాళ్ల జాబితా మరుక్షణం రహస్య శాఖకు చేరదూ ? మరేమన్నా ఉందా ?" అన్నాడు గోళ్లు గిల్లుకునే ఆయన.......

★

'నేనీపూట భోంచెయ్యాను.... అర్థశేరు ఆవుపాలు, ఒక కొబ్బరి కాయ పంపించండి....' అన్నారు స్వామిజీ.

'మీరీగ్రామం వేంచెయ్యటం మా భాగ్యం....' అన్నాడు రామస్వామి.

స్వామిజీకి కొంచెం కోపం రాగా, ఆ కోపం ఎందుకు వచ్చిందని కొంచెం ఆశ్చర్యపడ్డారు.

'నేనీ పూట భోంచెయ్యాను....' అన్నారు స్వామిజీ మళ్లీ.

రామస్వామి స్వామిజీ ముఖ కవళికల మార్పును గుర్తించి అటువంటి భావాలే అతని ముఖంలో గూడా ప్రతిబింబింపచేసి 'చిత్తం....' అన్నాడు.

ఇసుకపల్లి దక్షిణామూర్తి

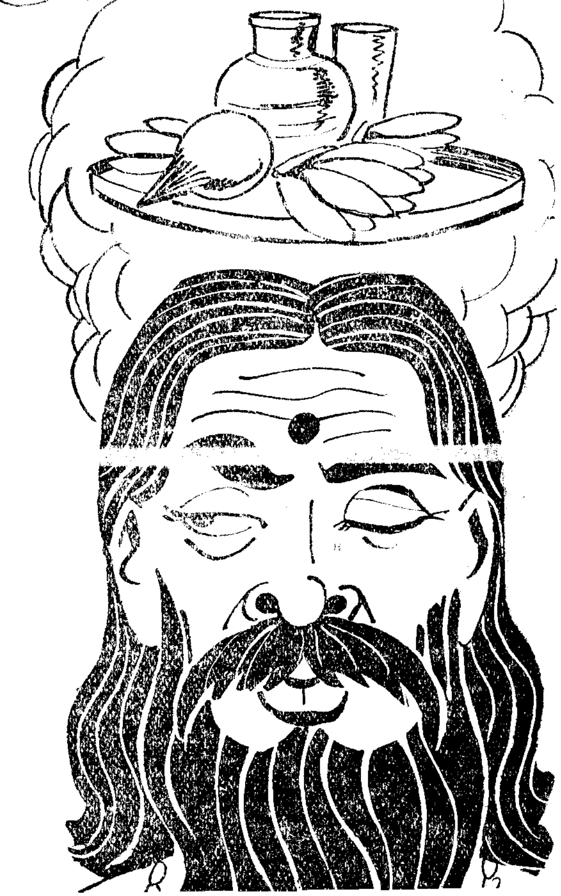

స్వామిజీకి ఈసారి కోపం రాలేదు. ఏడుపు వచ్చింది. ఏడవగూడదని ఊరుకున్నారు.

'నేను చెబుతున్నది మీకు వినబడుతున్నట్లు లేదు....' అన్నారు స్వామిజీ.

'అవునవును....' అన్నాడు రామస్వామి.

రాత్రి ఎనిమిది గంటలు కావస్తున్నది. స్వామిజీ పరిచర్యకోసం ఈ రామస్వామిని ఉండమని చెప్పి ఇతర శిష్య పరమాణువులు తమ పనులమీద వెళ్ళి పోయారు.

రామస్వామి ఆస్తిపరుడు; సద్గుణ సంపన్నుడు; అతిథి సత్కారాలు తెలిసినవాడు. అన్నీ ఉన్నయి. శని స్థానం ఎక్కడ? అన్న విషయం మీదనే అభిప్రాయ భేదం ఉంది. నోట్లో శని' ఉందని కొందరంటే, కాదు చెవులో ఉంది అని మరికొందరు అనే వారు. రామస్వామికి చెముడు అని శాశ్వత సకమన్నా చాదస్తమా.... తెలిసిన విషయం చెప్పటం ఎందుకు?' అనే పాఠకులుండవచ్చు. ఎవరి మనసు నొప్పించటం నా ఉద్దేశం కాదు. అతనికి చెముడు నిజంగా లేదనీ, ఏదన్నా తిడితే వెంటనే వినబడుతుందనీ కొంతమంది అంటారు. నిజం రామస్వామికీ, అతన్ని సృష్టించిన బ్రహ్మదేవుడికీ తెలియాలి.

ఏది ఎలా ఉన్నా స్వామిజీ ఇరకాటంలో పడ్డాడు. బిగ్గరగా చెబితేనేగాని అతనికి వినబడదు. 'ఏమయ్యోవ్.... నాకు అర్ధశేరు పాలు కావాలి.... పావుశేరు తేనె కావాలి....అని ఏ ముఖం పెట్టుకుని బిగ్గరగా అరిచి చెబుతాడు, - సర్వసంగ పరిత్యాగి, అన్ని కోరికలు వదులుకున్నవారు - అని అందరి నోళ్ళా పడె. సన్యాసి కయినా క్షుద్బాధ తప్పిందికాదు మరి. పరువు కోసం పొట్ట మాడ్చుకోవాలి. వరండాలో ఎవరో పెద్దమనుష్యుల్లాంటి వాళ్లు కొంతమంది కూర్చున్నారు. లేకపోతే బిగ్గరగా చెప్పేవాడే.

'ఈ వ్యవహారం ఇట్లాకాదు....' అనుకుని వరండాలో కూర్చున్న వకాయనను పిలిపించి 'ఈ పూట కు నేను భోజనం చెయ్యను....అమాట ఈ రామస్వామిగారితో చెప్పండి' అని వ్రాకుచ్చాడు. ఆయన నోట్లో శంఖం పెట్టుకుని స్వామిజీ భోజనం చెయ్యని సంగతి చెప్పాడు. రామస్వామి 'చెయ్యరూ....' అంటూ ఆశ్చర్యం ప్రకటించాడు.

స్వామిజీ అర్ధనిమీలిత నేత్రాలతో కొంచెం వాత్సల్యం కురిపించి తల ఊపారు, ఒక నిమిషం అట్లాగే ఉన్నారు.

'మరి ఫలహార మేదన్నా తీసుకోరూ....' అంటే 'ఫలహారం ఏమీ

వద్దండి....అర్థశేరుపాలూ, వగైరాలు కావా అని చెబుదామనుకున్నాడు. కాని వాళ్లడిగితేనా....?'

రామస్వామి ఆశ్చర్యంనుంచి తేరుకున్నట్లు కనబడి 'మరి....కొంచెం పాలు పుచ్చుకుందురుగాని....' అన్నాడు. స్వామిజీ వెంటనే అందుకుని తనకు ఆ పూటకు కావలసిన ఫలాహారం వివరాలు చెప్పేశాడు. రామస్వామి ఆ వివరాలన్నీ వరండాలోని పెద్ద మనిషిద్వారా విని ఆయన చేతిలోనే డబ్బుపెట్టి ఆ పాలు, వగైరాలు తెమ్మని పంపాడు.

ఆ వెళ్లినవాడు ఎంతవరకు తిరిగి రాలేదు. రామస్వామి పదిగంటల దాకా ఆగి 'స్వామీజీ .... పాలకోసం వెళ్లిన వాడు తిరిగి వస్తుండవచ్చు.... నే నీలోపున భోజనం చేసివస్తాను....' అని చెప్పి వెళ్లిపోయాడు.

స్వామిజీ కరుణామయులు. ఎవరి మనసు నొప్పించటం ఇష్టంలేదు. పరుల మనసు నొప్పించటానికి ఇష్టపడని దయార్ద్ర హృదయులు, తన హృదయాన్ని మాత్రం ఎలా నొప్పించగలరు? చూరువంక చూశారు. ఎలికలు తిరుగుతున్నాయి. కడుపులో ఏదో దేవినట్లయింది. ఇప్పుడు పాలకోసం వెళ్లినవాడు తిరిగి రాక, రామస్వామి తిరిగి రాక పోయినట్లయితే తన గతేం కావాలి? ఆపద్బాంధవా? అనాథ రక్షకా! అన్యథా భావించక నా సంగతి చూడవయ్యా దేవుడా! అనుకున్నారు. దేవుడు అద్దం ఫ్రేములో కూర్చుని చిరునవ్వు నవ్వాడు.

స్వామీజీ లేచి నిలబడ్డారు. వరండాలోకి వచ్చి చూశారు. ఎవరూ లేరు. నిరామయంగా ఉంది. కుక్క ఒకటి కొబ్బరి చిప్ప నోట కరుచుకుని పారిపోతున్నది. స్వేచ్ఛాజీవి అనుకున్నారు స్వామీజీ. పిల్లి వకటి సరుగెత్తుతున్నది. కాలు కాలిందేమో తెలియదు. కుక్కను చూసి భయపడిందేమో? స్వామీజీ ఏకాగ్ర చిత్తంతో చూశారు. పిల్లినోట్లో ఏదో ఉంది. ఇంకొంచెం పరిశీలించి చూశారు. అతని హృదయం జల్లుమంది. రామ....రామ....ఇటువంటివి చూడగూడదు అనుకుని పిల్లికి చెలగాటం అంటే ఇదే కదా అనుకున్నారు.

పదిగంటలు దాటింది. స్వామీజీకి పాలు రాలేదని కాలం ఆగివుండ కనకనా! స్వామీజీ అయినా మానవ మాత్రుడే గదా! ఆకలి వెయ్యటం మానుతుందా! ఆకలి ఎక్కువవుతున్న కొద్దీ సత్తు, చిత్తు విషయముల మీదకు మనసు మళ్లించాలని ప్రయత్నించారు. కొంచెం ఆలోచనా పరంపర పెరగటం సత్తు, చిత్తుల సమన్వయం ఆకలిదగ్గర ఆగిపోవటం; ఇలా జరుగుతూవచ్చింది.

స్వామిజీ మళ్లీ వరండాలోకి వచ్చి చూశారు. స్తంభంమీద చెయ్యి వెయ్యబోతూ చీమలబారు చూసి ఆగిపోయారు. ఆబారు ఇంటిలోనుంచి ఉంది. చీమలు నోట పంచదార తునకలు కరుచుకుని మెల్లగా లైనులో పోతున్నాయి. ఆ చీమలకు పెట్టిన దేవుడు నాకుగూడా పెడతా డని అనుకోబట్టే గదా ఇంతవరకు వచ్చింది అనుకున్నారు స్వామీజీ. చీమలవంక చూస్తుంటే వారి కళ్లవెంట నీళ్లు తిరిగినాయి.

పదిన్న రయింది.

ఆవు అంబా అనటం వినబడి స్వామీజీ, కునికిపాట్లనుంచి వక్కసారి ఉలిక్కిపడి లేచారు. పాలు తెస్తానని [illegible] అనలేదుగదా! ఈ గోమాత అరుపు జాలిన బడింది. కలయో! వైష్ణవ మాయయో! అనుకున్నారు. వాకిట్లోకి వచ్చి చూస్తే అదేమీ కాదని [illegible] గడ్డి మేస్తూ మేస్తూ వకసారి అంబా అంది. అంతే. అక్కడే మరొక ఆవు నెమరువేస్తూ పడుకుంది. ఈ ప్రపంచంలో అన్ని జీవరాసులు ఏదోవకటి తింటూనే ఉన్నాయి.మానవజన్మ అన్ని జన్మల్లోకల్లా ఉత్తమమైనది. వాక్కు, జ్ఞానము ఇచ్చాడు అని తను అనేక సార్లు చెప్పాడు. అంతా తలలూపారు. తన కన్నీ ఇచ్చాడు. ఇంత తిండిగూడా ఇస్తే సరిపోయేదిగదా! అనుకున్నారు. ఈ రాత్రివేళ ఏమిటి చేసేది? ఎవరిని పోయి అడగాలి! స్వామీజీకి కడుపు మంట ఎక్కువయింది. వరండాలో నుంచి గదిలోకి, గదిలోనుంచి వరండాలోకి చాలాసార్లు తిరిగారు. నీరసంతో పాటు ఇలా తిరగటంతో ప్రాణాలు డస్సి పోయినాయి. ఆకలితో నిద్ర గూడా రాలేదు. అలాగే తెల్లవార్లూ జాగారం చెయ్యక తప్పిందికాదు. 'అన్నీ వదులుకున్నానుగాని.... ఈ ఆకలిని వదులుకోలేక పోయానుగదా!.... ఇంతకీ నాదంటూ ఏమీ లేకపోవటం వలనగదా ఈ ఇక్కట్టు వచ్చింది....' అని పశ్చాత్తాప ధోరణిలో ఆలో[illegible].

తెల్లవారొచ్చింది. కాలకృత్యములు తీర్చుకుని మళ్లా జింకచర్మం మీద ఆసీనులయి భక్తులను స్వీకరించి ఆశీర్వదించటానికి ఉద్యుక్తులయ్యారు. [illegible] అప్పుడు వచ్చాడు. స్వామీజీ మనసు అప్పుడు ఎలావుందో చెబితే వారికి అపచారం చేసినట్లు అవుతుంది. ఆ వచ్చినవాడిని నమిలి మింగి ఆకలిబాధ తప్పించుకుందామా! అన్న ధోరణిలో ఉన్నారు. ఆయన స్వామీజీకి సాష్టాంగపడి నమస్కరిస్తుంటే స్వామీజీ మెల్లిగా ఆయనను లేవతీశారు. అలా లేవతీసిన [illegible] చాచి చెంపమీద కొడదామన్నంత ఆవేశం కలిగింది స్వామీజీకి. 'పాలుతీసుకుని రాలేదేం....' అనన్నా అడిగి, తీసుకురానందుకు చీవాట్లు పెడదామనుకున్నారు. అందుకు ధైర్యం చిక్కలేదు.

'రాత్రి పాలు బాగున్నాయా....' అని అడిగాడు ఆయన. స్వామీజీ ముక్కుపుటాలు ఎగిరినాయి. కనుబొమలు ఎగిరినాయి. పెదిమలు ముడి[illegible]గాని, మీస గడ్డాల కింద ఉండటం వలన దర్శనం కాలేదు. ఆగ్రహం నిగ్రహించుకుని, కోపం దిగమింగి 'రాత్రి పాలు ఎవరూ తీసుకురాలేదు' అన్నారు శాంతంగా. ఆ శాంతం ఎలా ఉందయ్యా అంటే పగిలిపోయేముందు అగ్నిపర్వతంలాగా, గాలివాన వచ్చే ముందు ఆకాశంలాగా.

'మా అబ్బాయి కిచ్చి పంపాను మీకోసం... తేనెగూడా పంపాను...' అన్నాడు ఆయన. స్వామీజీ కోపం ఆయన మీద నుంచి, ఆయనగారి అబ్బాయి మీదకు మళ్లింది.

'అబ్బాయి ఎక్కడ....' అన్నారు స్వామీజీ.

'నేను కనుక్కుని వస్తా నుండండి స్వామీజీ....' అంటూ ఆయన పెద్దపెద్ద అడుగులువేసుకుంటూ వెళ్లిపోయాడు. స్వామీజీ ఆతను వెళ్లిపోయిన వంక నే తీక్షణంగా చూశాడు. గుడ్డి కొంగలు

పోలికలు

ఆధారిలో లేకపోవటం వలన స్వామీజీ ప్రభావం అక్కడివారికి అర్థంకాలేదు.

భక్తబృందం ఎక్కువైపోయింది. అందరికి విభూతి, కుంకం ఇస్తున్నారు స్వామీజీ. వచ్చేజనం ఏమాత్రం తరిగేటట్లు కనబడటంలేదు. అంతా కొబ్బరికాయలు, అరటిపళ్లు తెచ్చి సమర్పిస్తున్నారు. వాటన్నిటినీ ప్రసాదంకింద చేసి అందరికి అక్కడే పంచిపెట్టటం ఆచారం. స్వామీజీకి వాటన్నిటిని మోస్తుంటే భక్తబృందాన్ని [illegible] వరండాలో కూర్చోమని చెప్పి కానిని అరటిపళ్లు భుజించుదామని కోరిక కలిగింది. అన్ని ప్రభావాలుగల స్వామీజీ ఆమాట ఎట్లా అనగలరు? వచ్చి సాష్టాంగపడి అంతా కాళ్లకు మొక్కి దొంగ దణ్ణాలు పెట్టి వాళ్ల బాధలు నివారణ చేసుకునే వాళ్లేగాని, వక్కరయినా ఆప్యాయంగా 'స్వామీజీ రాత్రి భోజనం చేశారా?' అడిగేవాళ్లున్నారా? ఛా...ఎందుకు ఈ మరాందలు. తిన్నావా, చచ్చావా, అని అడిగే దిక్కుగూడా లేని పరిస్థితి అయిపోయింది. ఇంతకంటె సంసారుల్లో కలిసిపోవటం నయం అనుకున్నారు స్వామిజీ.

ఆసమయంలో రామస్వామి కనపడ్డాడు. ఆయనతో వదన్నా చెప్పటం గుడ్డివాడికి అద్దం చూపించటంలా అవుతుంది అనుకున్నారు స్వామిజీ.

కడుపులో కాలిపోతోంది. భక్తులు తరిగేటట్లు లేరు. 'నాకు ఆకలేస్తోంద రోయి....' అంటూ ఒక పొలికేక పెట్టాల్సినంత ఆవశ్యకత ఉంది. అభిమానంఅడ్డువస్తుంటే ఏమిటిచెయ్యటం?

స్వామిజీని ఆవూరు రావలసిందిగా ఆహ్వానించిన రామశేషయ్య స్వామిజీ దగ్గరకు వచ్చి ఆయన పాదాలు స్పృశించి 'మీరాక వలన మాగ్రామం పునీతమయింది!' అన్నారు.

'అంతా భగవదేచ్ఛ ...' అన్నారు స్వామీజీ.

'ఈరోజు ఏకాదశి....మీకు ఫలహార ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి ....భక్తులు వెళ్లిన తర్వాత దయచేద్దురుగాని....' అన్నాడు రామశేషయ్య భక్తి పురస్సరంగా.

'నాకు ఫలహారం వద్దు....ఆకలివేస్తోంది....అన్నమే పెటండి' అందామనుకున్నారు స్వామీజీ. కాని ఏమీ మాట్లాడకుండా 'చిరునవ్వు ముఖం పెట్టారు! అట్లాగే' అన్నట్లు.

చిరునవ్వు ముఖం పెట్టామని స్వామీజీ అనుకున్నారు కాని చూసిన వాళ్లకు 'అన్నమో రామచంద్రా!' అని బావురుమని ఏడుస్తున్నట్లుంది.

[illegible]రుగుతున్న

చరిత్ర

అనుమానానికి భయం పెద్దన్నలాంటిది. ఈ రెండూ వ్యక్తిగతస్థాయిలో [illegible] లేక రాజ్యాల స్థాయిలో నైనా ఘోరమైన అనర్థాలను తెచ్చి [illegible]యి. నేటి అంతర్జాతీయ రాజకీయాలలో అణుబాంబులు స్వయం [illegible]న్నా ఇవే ప్రధానపాత్ర వహిస్తున్నాయి. భయంకర మారణా[illegible]మీద ఖర్చుచేయబడే కోట్లకొలది ధనం ఈ 'భయం' పేగు [illegible]కున్నదే. 'చిత్తశుద్ధి లేని శివపూజ లేలరా?' అన్నట్లు నీతి [illegible] కృషిచేస్తే ఏ సమస్య గూడా జటిలంగా తయారవవలసిన అవ[illegible]ణంలో అవి పరిష్కృతం అవుతాయి. నిరాయుధీకరణకై [illegible] ప్రతిపాదన చేస్తే మరొకరు ఇంకొకటి చేస్తారు. వారి వాదన [illegible]దన వారికి నచ్చదు. ఈ విధంగా ఒకళ్లపై ఒకళ్లకు అనుమా[illegible] సందేహాలు. ఈ పరిస్థితుల్లో ఇక సంప్రదింపులకు తెంపు అనేదిఎలా [illegible] [illegible]టే.

నాలుగేళ్లలో సంపూర్ణ నిరాయుధీకరణకు జెనీవా సమావేశంలో [illegible]యట రష్యా ఒక పథకాన్ని ప్రతిపాదించింది. ఇందులోని మూడు దశ[illegible] ఖచ్చితంగా గడువులు నిర్దేశింపబడినాయి. పశ్చిమ రాజ్యాలు ప్రతి[illegible] ఖచ్చితమైన గడువు సూచింపబడ[illegible]. అందువల్ల అది అంతగా ఆచరణ యోగ్యమైనది కాదని ఒక విమర్శ. [illegible]లో ఏయే లోట్లున్నాయో వానిని చర్చించి ఒక ఐక్య ప్రణా[illegible]పొందించుకొని కార్యాచరణకు దిగడం ఏమంత కష్టమైన విషయం [illegible]ండి; ఈ సంప్రదింపుల్లో ముమ్ముందైనా ఆసియా, ఆఫ్రికా దేశా[illegible]యిన ప్రాతినిధ్యం లభించి ఇవి ప్రత్యక్ష పాత్రను వహించినప్పుడే [illegible] సిద్ధిస్తుంది.

జయదేవ్